

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Історичний факультет
Кафедра історії мистецтв

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заст. декана
з навчально-виховної роботи
історичного факультету
Тарас ПЦЕНІЧНИЙ
факультет
2021 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заст. декана
з навчальної роботи
філософського факультету
Дмитро НЕЛІПА
факультет
« » 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МИСТЕЦЬКЕ ТА РЕЛІГІЙНЕ ЖИТТЯ ІТАЛІЇ ДОБИ РЕНЕСАНСУ
для студентів

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 031 Релігієзнавство
освітній рівень другий (магістерський)
освітня програма Релігієзнавство
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2021/2022
Семестр 3
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю іспит

Викладач: Котляров Петро Миколайович, доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії мистецтв

Пролонговано: на 2022/2023 н.р. (підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. () « » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Котляров Петро Миколайович, доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії мистецтв

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри історії мистецтв

 (Петро КОТЛЯРОВ)

Протокол № 12 від «07» червня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Грина МАСЛІКОВА)

*Перенесено на 2022-2023 н.р. Пр. № 2 від 31.08.2022
Масликова Г.Г. *

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» серпня 2021 року № 7

Голова науково-методичної комісії (Наталія ТЕРЕС)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – сформувати в студентів комплекс уявлень щодо динаміки та основних тенденцій і процесів розвитку мистецтва та релігії в Італії доби Відродження.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Вміти* охарактеризувати основні періоди історії мистецтва.
2. *Володіти елементарними навичками* джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Дисципліна «Мистецьке та релігійне життя Італії доби Ренесансу» належить до вибіркових навчальних дисциплін. В межах даної дисципліни студенти отримують системні уявлення про історію італійського мистецтва доби Відродження та основних подій в релігійному житті Італії цієї доби. Під час лекційних та семінарських занять, а також в ході самостійної роботи розглядається мистецтво культурних центрів Італії XV – XVI ст., зв'язок між розвитком мистецтва і релігійними процесами. Яким чином впливала на розвиток ренесансних ідей офіційна церква та девіантні релігійні рухи. Великого значення надається ознайомленню з історіографічними школами й напрямками, науковими результатами основних дослідницьких шкіл західноєвропейського мистецтва XV – XVI ст.; з'ясуванню особливостей творчості видатних майстрів, стилістичних характеристик їх іконографії, а також висвітленню місця та ролі релігії у загальному розвитку мистецтва і культури Західної Європи доби Відродження. В межах дисципліни студенти опановують фундаментальні знання у галузі мистецтвознавства та релігієзнавства, що має велике значення для професійної підготовки релігієзнавця.

4. Завдання (навчальні цілі): полягають у формуванні в студентів цілісної системи знань про історію та напрямки розвитку італійського мистецтва доби Відродження (XV – XVI ст.), ознайомлення з релігійними процесами та особливостями впливу ідеології на розвиток мистецтва, джерельною базою, основними поняттями й науковими категоріями, які використовуються у процесі викладання дисципліни. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні засвоїти елементи науково-дослідної роботи із творами мистецтва доби Відродження, вміти виявляти типологічні особливості мистецтва Відродження, аналізувати твори мистецтва з урахуванням місця і часу їх створення, інтерпретувати художньо-стилістичні й змістовні аспекти з урахуванням ідеологічного контексту їх створення, набути практичні навички роботи із творами мистецтва як історичним джерелом та виявляти їх різноманітні контекстуальні зв'язки.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФК1. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері релігієзнавства і на межі галузей знань, аналізувати наукові здобутки та результати релігієзнавчих напрямів і шкіл.

ФК3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення у галузі релігієзнавства, розв'язувати сучасні релігієзнавчі проблеми.

ФК6. Здатність здійснювати предметний компаративний аналіз феноменів, що репрезентують унікальність і різноманітність релігійних традицій світу.

ФК12. Здатність планувати і виконувати наукові дослідження у сфері релігієзнавства.

5. Результати навчання:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати термінологічний апарат курсу, зміст та основні етапи розвитку	лекція, самостійна робота	Контрольна робота	10

	мистецтвознавчої думки, сучасні підходи в методології історії мистецтва Відродження			
1.2	Знати особливості розвитку італійського Відродження, особливості ідейно-релігійних рухів та важливі віхи історичного розвитку.	лекція, семінар, самостійна робота	Контрольна робота	10
2.1	Вміти працювати з комплексом візуальних джерел, охарактеризувати (визначити риси, які характерні й властиві) мистецтву Відродження	Лекція	Іспит	20
2.2	Вміти критично аналізувати стилістичні особливості пам'яток мистецтва Відродження.	Лекція	Іспит	20
3.1	Підтримувати наукову дискусію на тему проблем мистецтва Відродження та історії релігії, ставити питання та формулювати відповіді.	Семінар	Усне опитування	10
3.2	Вміти визначити особливості розвитку та простежити еволюцію мистецьких традицій Італії доби Відродження з урахуванням релігійного контексту доби.	Семінар	Усне опитування	10
4.1	Прийняти рішення щодо вибору теми есе з історії мистецтва доби Відродження, кількості та характеру джерел.	Самостійна робота	Есе	10
4.2	Розв'язати поставлене наукове питання, використовуючи понятійно-термінологічний апарат та історіографічні досягнення історії мистецтва.	Самостійна робота	Есе	10

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання
(необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)	1.1-1-2	2.1-2.2	3.1-3.2	4.1-4.2
Програмні результати навчання (назва)				
ПРН2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової й усної комунікації, в тому числі для наукового і професійного спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.	+		+	+
ПРН3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного розв'язання складних задач у сфері релігієзнавства, дотримуватися правил академічної доброчесності.		+		+
ПРН6 Ефективно взаємодіяти у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різних рівнів, релігійними організаціями, віруючими й невіруючими особами.			+	
ПРН8 Систематизувати факти релігійного життя суспільства, інтерпретувати релігійні події та явища на основі розуміння специфіки впливу релігії на суспільні процеси.	+		+	
ПРН12 Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері релігієзнавства, обирати ефективні методики та інструменти дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки.				+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота (модульний контроль): РН 1.1, 2.1, 3.1, 4.1 – 20 балів/12 балів.
2. Есе 1: РН 1.2, 2.2, 3.2, 4.2. 20 балів/12 бали.
3. Оцінювання роботи під час семінарських занять: РН 1.1, 2, 3.1, 3.2. 20 балів/12 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання:
- форма оцінювання – іспит;
- максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів;
- форма проведення іспиту – письмова, види завдань – завдання, які потребують розгорнутих відповідей;
- мінімальний пороговий рівень оцінки, за якої іспит вважається складеним – **24 бали**.

Необхідна умова допуску до іспиту: студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше ніж **20 балів (критично-розрахунковий мінімум)**. Рекомендований мінімум допуску до іспиту **36 балів**.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістовного модуля (бали, отримані під час семінарів (усні опитування); бали, отримані за виконання реферату (есе); бали, отримані під час модульного контролю, а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (іспиту), а саме: за виконання запропонованих завдань.

Зміст курсу складається з одного змістовного модулю. Змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль входять теми 1-9.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (контрольні роботи, усне опитування, есе) і підсумкове оцінювання (іспит).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (іспит) – максимум 40 балів).

Змістовий модуль Мистецьке та релігійне життя доби Ренесансу			Іспит
60 залікових балів (максимум)			40 балів (максимум)
Самостійна робота (есе 1)	Семінари	Модульний контроль (контрольно робота)	
20 (максимум)	20 (максимум)	20 (максимум)	

Упродовж семестру оцінюється робота студента **під час кожного семінару** (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість досягти від 1 до 4 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 1 бал;
- логіка викладення 1 бал;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 1 бал.
- використання основної і додаткової літератури 1 бал.

Есе студент подає викладачеві на останньому семінарі Змістового модулю. Критеріями оцінки самостійної роботи студента є:

- глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 20 балів;
- тема розкрита неповно 16 балів;

- есе суто компілятивного рівня 12 балів;
- розкритий лише окремий аспект 8 балів.

Після завершення Змістового модулю проводиться **контрольна робота** у формі відкритих питань, що потребують розгорнутої відповіді. Завдання містить по 2 запитання, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється у 10 балів.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульної контрольної роботи здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Критерії оцінювання Контрольної роботи:

Контрольна робота має два запитання, кожне із яких оцінюється у максимум 10 балів (загалом із двох питань 20 балів)

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми – 10 балів;

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу – 8 балів;

Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання – 6 балів;

Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу – 4 балів;

Відповідь має значні помилки, або відсутня – 2 балів.

Екзаменаційний білет містить два завдання, кожне з яких оцінюється в 20 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	19-20
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	16-18
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	13-15
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	10-12
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	7-9
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	4-6
Відповідь має значні помилки, або відсутня	1-3

Умовою допуску до іспиту є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульної контрольної роботи. **Рекомендований мінімум** для допуску до іспиту – 36 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль	іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
Змістовий модуль: Мистецьке та релігійне життя доби Ренесансу				
1	Вступ до історії мистецтва Відродження	2		
2	Ідейні рухи та мистецтво	4	2	10
3	Живопис італійського Проторенесансу	4	2	10
4	Скульптура Кватроченто	2	2	
5	Архітектура кватроченто	2	2	20
6	Особливості мистецтва доби Високого Відродження: Папський Рим, як мистецька столиця.	4		10
7	Діяльність Мікеланджело в Римі, стосунки з папством.	2	2	16
8	Реформаційні впливи на мистецтво Італії.	2		16
9	Творчість Рафаеля Санті: релігійні та античні мотиви творчості.	4		
	Контрольна робота		2	
	ВСЬОГО	26	12	82

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – **26 год.**

Семінари – **12 год.**

Самостійна робота – **82 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Baxandall Michael. Die Kunst der Bildschnitzer. Tilman Riemenschneider, Veit Stoß & ihre Zeitgenossen. -Beck: München, 2004.
2. Gombrich Ernst. Zur Kunst der Renaissance. Ausgewählte Aufsätze. 4 Bände. – Stuttgart: Klett-Cotta, 1985–1988.
3. Monfasani John. Renaissance Humanism, from the Middle Ages to Modern Times. - Taylor & Francis, 2016.
4. Panofsky Erwin. Die Renaissance der europäischen Kunst. - Frankfurt am Main, 2004.
5. Арасс Д. Деталь в живописи. – СПб: Азбука-Классика, 2007.
6. Вазарі Джорджо. Життя найславетніших живописців, скульпторів та архітекторів. -К.: Мистецтво, 1970. -543 с.
7. Варбург А. Великое переселение образов. – СПб: Азбука-классика, 2008.

Додаткові:

1. Buck August (Hrsg.). Renaissance und Renaissancismus von Jacob Burckhardt bis Thomas Mann. – Tübingen, 1990.
2. Baxandall Michael. Die Wirklichkeit der Bilder. Malerei und Erfahrung im Italien der Renaissance. - Wagenbach: Berlin, 1990.
3. Boia Lucian. Forever Young: A Cultural History of Longevity. - Reaktion Books, 2004.
4. Gossen Rona. Renaissance Rivals. Michelangelo, Leonardo, Raphael, Titian. - New Haven and London: Yale University Press, 2002.

5. Greenblatt Stephen. Die Wende. Wie die Renaissance begann. – München, 2012.
6. Hubertus Günther. Was ist Renaissance? Eine Charakteristik der Architektur zu Beginn der Neuzeit. - Darmstadt: Primus, 2009.
7. Huizinga Johan. Das Problem der Renaissance. – Berlin: Wagenbach, 1991.
8. Kauffmann Georg. Die Kunst des 16. Jahrhunderts. – Berlin: Propyläen-Verlag, 1990.
9. Burke Peter. Die europäische Renaissance. Zentren und Peripherien. – München: Beck, 2005.
10. Roeck Bernd. Der Morgen der Welt. Geschichte der Renaissance. – München: C. H. Beck, 2017.
11. Toman Rolf. Renaissance. Kunst und Architektur des 15. und 16. Jahrhunderts in Europa. – Köln: Parragon, 2011.
12. Reinhardt Volker. Die Renaissance in Italien. Geschichte und Kultur. – München: Beck, 2002.
13. Wundram Manfred. Renaissance. – Stuttgart: Reclam, 2004.
14. Вельфлин.Г. Ренессанс и барокко. – СПб: Азбука-классика, 2004. – 288 с.
15. Гомбрих Э. История искусства. – М.: Искусство-XXI век, 2016. – 688 с.
16. Гуманистическая мысль, школа и педагогика эпохи средневековья и начала нового времени. – М., 1990. – 200 с.
17. История культуры стран Западной Европы в эпоху Возрождения / Под. ред. Л. М. Брагиной. – М., 1999. – 398 с.
18. Лазарев В. Н. Леонардо да Винчи. – М.: Академия наук СССР, 1952. – 216 с.
19. Никулин Н.Н. Нидерландская живопись 15-16 веков. – М, 1988. – 249 с.
20. От средних веков к Возрождению / под ред. Н. Хачатурян. – СПб: Алетейя, 2003. – 368 с.
21. Стратерн П. Медичи. Крестные отцы Ренессанса. – М.: Аст, 2011. – 510 с.
22. Художники Западной Европы. Нидерланды. Фландрия. Голландия. XV - XIX века: биографический словарь / Под ред. А.В. Камчатовой. – СПб: Азбука-классика, 2008. – 528 с.

10. Додаткові ресурси (за наявності):

1. Текст і образ: Актуальні проблеми історії мистецтв. [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://txim.history.knu.ua/index.php/ТХІМ> (Дата звернення 11.07.2017)